

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

5.10.2015

Eduskunnan lakivaliokunnalle

lav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 29.9.2015

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ TUOMIOISTUINMAKSULAIKSI SEKÄ LAEIKSI HALLINTO-OIKEUSLAIN 12 A §:N JA RIITA-ASIOIDEN SOVITTELUSTA JA SOVINNON VAHVISTAMISESTA YLEISISSÄ TUOMIOISTUIMISSA ANNETUN LAIN 28 §:N MUUTTAMISESTA (HE 29/2015 vp)

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan oikeudenkäyntimaksujen alaa laajennettavaksi moniin nyt maksuttomiin asiaryhmiin, esimerkiksi veroasioiden käsittelyyn hallinto-oikeuksissa. Ehdotuksessa esitetään myös nykyisten maksujen tuntuva korottamista.

Veroasioiden maksullisuus hallinto-oikeudessa

Perusteluina maksuille esitetään pyrkimys lisä tuomioistuintuloja ja maksujen ohjausvaikutus, jolla vähennetään tuomioistuimista asioita, joissa oikeusturvaintressi on pieni.

Oikeudenkäyntimaksut tuloutetaan valtion budjetin tuloiksi, joten niiden lisääntymisellä ei ole välitöntä vaikutusta tuomioistuinlaitoksen rahoitukseen eikä siten myöskään resursseihin. Tuomioistuinlaitos rahoitetaan verovaroin eli veronmaksaja on jo maksanut osuutensa tuomioistuinlaitoksen kustannuksista.

Tuomioistuimen ”palvelu” veronmaksajalle veroasiassa on veronmaksajan maksuosuuden oikeellisuuden varmistaminen. Veronmaksajan tavoitteleva ”etu” verovalituksella on virheellisen verotuspäätöksen korjaaminen lain mukaiseksi. Tuomioistuimen rooli veroprosessissa on siten kokonaan erilainen kuin yleisen tuomioistuimen rooli riita-asiassa.

Ennakkoratkaisu on veronmaksajalle tarjottu mahdollisuus varmistaa verotuskohtelu ennakkollisesti. Ennakkoratkaisusta peritään maksu. Maksun periminen ennakkoratkaisua koskevasta valituksesta on siten perusteltavissa.

Verovalitusten määrä hallinto-oikeuksissa on koko ajan vähentynyt. Pääasiallinen syy siihen on tehokas oikaisumenettely. Taloudellisesti merkityksettömiä tai muilla perusteilla turhiksi koettuja valituksia ei verotuksessa juurikaan tehdä hallintotuomioistuimiin.

Oikeudenkäyntimaksu sopii erittäin huonosti verotukseen senkin vuoksi, että verotuksessa viranomaisella (Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö) on valitusoikeus käytännössä saman viranomaisen (Verohallinto) tekemistä päätöksistä. Jos Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö hakee oikaisua Verohallinnon tekemään verotuspäätökseen ja oikaisulautakunta hyväksyy vaatimuksen, joutuu verovelvollinen valittamaan oikaisulautakunnan päätöksestä, käytännössä siis puolustamaan viranomaisen ensiasteena tekemää päätöstä.

Veronmaksajain Keskusliitto vastustaa työryhmän esitystä oikeudenkäyntimaksun käyttöön ottamisesta veroasioissa yleisesti. Veronmaksajain Keskusliitto ei vastusta oikeudenkäyntimaksuja koskien ennakkoratkaisusta tehtyjä valituksia.

Oikeudenkäyntimaksujen taso

Ehdotettu oikeudenkäyntimaksu 250 euroa hallinto-oikeudessa on suhteettoman suuri, ottaen huomioon se suhteellisen alhainen tulotaso, joka oikeuttaisi oikeusapulain mukaan vapautukseen käsittelymaksusta.

Hallinto-oikeuksien ratkaisukäytännöllä on merkittävä vaikutus verotuskäytäntöön. Veroasioiden vieminen hallintotuomioistuinten käsittelyyn lisää siten yleisesti veroratkaisujen oikeellisuutta ja käytäntöjen yhdenmukaisuutta. Yleinen näkökulma on tärkeä erityisesti asiaryhmissä, joissa oikeuskysymys toistuu monen yksilön kohdalla. Tällaisia ovat esimerkiksi työmatkavähennykset.

Esityksen mukaan korkeimman hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksu olisi nykyisen 244 euron sijasta 500 euroa. Edelleen työryhmä ehdottaa, että maksu perittäisiin täytenä silloinkin, kun valituslupaa ei anneta. Nykyisin maksu on 122 euroa, jos valituslupaa ei myönnetä.

Jos veronmaksaja ei saa valituslupaa, ei hän saa myöskään oikeusturvaa. Periaatteessa voimaan voi jäädä väärä päätös, jolla ei vain ole prejudikaattiarvoa. On yleisen oikeustajun vastaista ja kohtuutonta, että siitä peritään täysi oikeudenkäyntimaksu.

Veronmaksajain Keskusliitto paljoksuu hallinto-oikeudessa perittäväksi ehdotetun 250 euron oikeudenkäyntimaksun määrää.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että nykyistä käytäntöä oikeudenkäyntimaksun puolittamisesta jatketaan, kun korkein hallinto-oikeus ei anna valituslupaa.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Vesa Korpela
lakiasian johtaja